

КҮРД ДИЛИНИ ӨЈРӘНӘНЛӘРӘ КӨМӘК

ҺӨРМӘТЛИ ОХУЧУЛАР

Бу нөмрәдән гигаби дил дәрсләринә башлаырыг. Күрд дилини фәрди шәкилдә өйрәнмәк истәјәнләрә, ибтидаи мәктәпләрдә күрд дилини тәдрис едән муәллимләрә ачдыгымыз бу кушәни диггәтлә изләмәји төвсијә едирик.

Дәрсләрин һазырланмасында проф. К. Курдојевин "Грамматика курдского языка", Баранын "Түркчә-күрдчә дил дәрслији" китабларыннан, мухтәлиф лүгәтләрдән истифадә олунмушдур.

БИРИНЧИ ДӘРС

Латын графикалы күрд әлифбасы 31 һәрфдән ибарәтдир. Онларын 8-и саит, 23-ү самитдир. Саитләр. а, е, ӓ, i, i, o, u, u

Самитләр: b, c, c', d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, s', t, v, w, x, y, z.

1. Аа - Азәрбајҗан дилиндәки а кими тәләффүз олунур.

Мисал: А, ар [ар] - ун.

2. Bb - Азәрбајҗан дилиндәки б кими тәләффүз олунур.

Мисал: ба [ба] - күләк.

3. Cc - Азәрбајҗан дилиндәки ч кими тәләффүз олунур.

Мисал: Cəlal [Чәләл].

ci - [чи] - јер

4. C'c' - Азәрбајҗан дилиндәки ч сәси-нә чох јахындыр.

Мисал: c'e'lek [челәк] - инәк

5. Dd - Азәрбајҗан дилиндәки д кими

тәләффүз олунур.

Мисал: denq [дәнг] - сәс.

6. Ee - Азәрбајҗан дилиндәки ә кими тәләффүз олунур.

Мисал: erd [әрд] - торпаг. Ee һәрфинин ә илә а арасындакы сәси верән/вургулу бир тону да вардыр.

7. E'e - Азәрбајҗан дилиндәки е кими тәләффүз олунур.

Мисал: c'e' [че] - јахшы.

8. Ff - Азәрбајҗан дилиндәки ф кими охунур. Мисал:

ferheng [фәрһәнг] - лүгәт.

9. Qq - Азәрбајҗан дилиндәки г сәси-нә јахындыр.

Мисал: qelem [гәләм].

10. Hh - Азәрбајҗан дилиндәки һ кими тәләффүз олунур.

Мисал: heval [һәвал] - дост.

LYFOT -

welat - [валат] - вәтән

zman - [зман] - дил

bav - [бав] - ата

de' - [де] - ана

kesk - [кәск] - јашыл

sor - [сор] - гырмызы

zer - [зәр] - сары

nav - [нав] - ад

na - [на] - јох

ere' - [әре] - бәли

c'iyē? - [чијә?] - нәдир?

c'ima? - [чыма?] - нә үчүн?

ДУШДУМ СӘСИМИН ИЗИНӘ

Сәс кәлир... Девикиб јан-јерәмә бахырам. Бәјүр-башымда кимсә јох. Ағлым кәсәндән беләчә, накуман-накуман чағырырлар мәни. Еһеј! Ичимдән һаваланан сәси таныырам: әтәјинә гысылдығым, авазыјла бој атдығым сәсди - Күрдүн сәсиди.

Сәс кәлир... Түркіјәдән, Ирандан, Ирагдан, Суријадан. Гылынч чин-килтиси, топ курутусу ичәрисиндән бир һајгыр-ты. ешидилір: - Ачын голларымы! - Күрдүн сәсиди.

Сәс кәлир... Атамы Түркіјәдә дәфн етдим,

гардашымы Ермәни-станда. Оғлуму Газахы-станда торпаға тапшыр-дым. Корумуз дунјаға сәпәләнди, ај бала, јер үзүнү чатлаг-чатлаг елә-ди корумуз. Доғулдугум јер Иранды, адым Ало-ду, паспортумда мил-лијјәтими нә јазыблар, билмирәм. Һәлә ки, јашадығым јер Газахы-стан, Өзбәкистан, Гыр-ызыстан, Түркмәни-стан, Русијады... а ба-ла! - Күрдүн сәсиди.

Сәс кәлир... Сағымдан вуруб солумдан кечир, илијимә ишләјиб аһ кими чанымдан чыхыр. Бу сәсдән гачмаг олмур, ху-даја! Бир дә ки, өзүм-

дән, өз сәсимдән һараја гача билләм ахы?

Неј кими чисмим олду охун-

дан дәлик-дәлик

Дәм урдугумча јерли-јерин-

дан сәда верәр.

Тәрпәндикчә сәсләни-

рәм. Дајанырам, бүтө-

вчә бир сәсә дөнүрәм.

Чөлүмдә сәсим һөнкүрүр,

Ичимдә сәсим ағлајыр.

Сәсими сәзә чевирдим

Сәзүм ағлајыр.

Јазым ағлајыр.

... Ағлым кәсәндән на-

куман-накуман чағы-

рырлар мәни...

Ш.ҺӘЖАР

ALFABE

LATİNİ		KİRİLİ	
Nº	TİPİN QAPÊ	TİPİN DESTNİVİS	TİPİN QAPÊ
DORA	YENGİR	YENHUR	YENGİR
1	A	a	А
2	B	b	Б
3	C	c	Щ
4	Ç	ç	Ч
5	D	d	Д
6	E	e	Ә
7	Ê	ê	Е
8	F	f	Ф
9	G	g	Г
10	H	h	Һ
11	I	i	И
12	J	j	Ж
13	K	k	К
14	L	l	Л
15	M	m	М
16	N	n	Н
17	O	o	О
18	P	p	П
19	Q	q	Қ
20	R	r	Р
21	S	s	С
22	Ş	ş	Ш
23	T	t	Т
24	U	u	У
25	V	v	В
26	W	w	W
27	X	x	X
28	Y	y	Y
29	Z	z	З

XWENDEYANE'N DELALI

Eme' hemu' hejmaranda Ferhenga gliyen, ku bi zari ke'm te'ne xebtandine' blwes'inln. Bi ne'ta me, ew yeke' alikariye' bide xwendevanan. Yek ji goti hun blzanbln, ji ru'ye te'xnikaye'da wedeli dewsa herfa w- s', 4-c', e-e', y-u' te' wes'andln. MESELE:

S'e'r-şer
S'u'r-şur
C'av-çav
C'ar-ÇAP

He'k - hek
Ru' - ru
Ku'r - kyp

FERHENG

Abori - итисадијјат
Dirok - тарих
Dumeqesk - гаран-гуш
Ciran - гоншу
C'armedor - чәпәр
Lewz - шивә
Mizgini - муштулуг
Navgin - мәркәз

Pe's'gotin - кириш
S'troveklrin - изаһ етмәк

S'oris' - ингилаб
S'oris'van - ингилаб-чы

Werge'r - тәрҷумачи
Werge'randin - тәрҷ-ума етмәк

DENGÊ KURD

Ji c' lleye' pas'ln, sala 1992-a te' wes'andln. 15 sibate' sala 1992-a Hejmar N2

Fonda C'anda Azerbaijaney'. Navgina C'anda Kurd "Ronayi".

Азәрбајҗан Мәдәнијјәт Фонду "Ронаји" Күрд Мәдәнијјәт Мәркәзи.

Азәрбајҗанский фонд культуры Центр курдской культуры «Ронайи»

TIME' EM YEKIN!

Niha li Qerebaxa C'iya disa xwina neheq te' re'tine'. Ermeniyey lepres' ciye' seklni rabu'ne dewa neheqiye' dklm. Diroke'da eyane, wana gelek cara aha xwe xwina neheq girtine u' tme' ji lana xweda hatline hlclrandine'. Em bawerln we' disa usa blbe. Dergeki Qerebaxe' ji aliye' Ermenstane' Lac'ine. Vira kurdan dest dane deste' blre' xweye azerbaycan, te'ne kus'tine', le' nahe'ln piye' dujmln li axa Weten keve. Gele' Lac'ine' dest hevda sond xwerine: "Mirlin heyey, le' re' bona dujmln tune!".

Iro em denge' xwe dklne tev denge' rastiye' u' berblri hemu' kurdan u' merve'd dlnyaye'ye as'itihlz dlnln u' dlbe'jln: - Blzanbln, blrre ermeni nexas'iya mlletiyey ketline. Wexte'da, fas'ist ji we' nexas'iyey ketlbu'n u' kutasiye' wana hlm sere' xwe xwarln, hlm ji bu'ne vaise' xwina 20 milion nerlvi. Bav-blrano, de' u' xu's'ke'n. delal, rabln dested' van xwinre'ta blgrlin, ji ber ku ciye' seklni iro jln, zar, kal, pir te'ne kus'tine'!

Karkare'n rojnama "Denge' kurd".

ROJ HENE DIBINE DIROK

Roj hene bi s'ayi, roj hene bi res'ayi dlkevine nava diroke'. Roja 20 yanvare' sala 1990-a kete nava diroka Azerbaijaney c'awa rojeke res', c'awa rojeke hes'lr-mes'lr'e'. Ve' roje' bi tankan li soqaqen' bajare' Baku'ye' xwina merlve'n ame-tam hate re'tln. We' s'eva sewglrti, we' roja qetlikar mal negotln, avai negotln, c'armedor negotln dane ber gulla, serra derbazbu'n, erde'va krlne yek.

Ya rebbi, hline merlve'n destevala bona jil ve' s'lp'u'ka neheq xelazbln, dlrevln weki blgijine male' xwe, hewariye' li dayike' xwe, li ewlede' xwe daxln u' be'jln, weki hela kesek nllane ev gullebarani jil ku te', ev c'iyey? Hema ber s'e'mike' gulla neyaran ewana dhlngavt. We' s'eva dayike' xew neklr, weki wexta ewlede'

we' de'ri veke be', we' s'eva bu'ka desthene derkete derva, kete hundur wexta hlzklriye' we', be', we' s'eva malda rehetya bave' nehat, derket, ku li ewlede' xwe te'ke gazi, nis'ke'va denge' wi bi xwe ji hate blrin. Gelo ki bu' su'ckare ve' xwinre'tine'? Navgina bi salan xwin me'ti, yani teleqres'e'm vlra jil kursiyey xwe tlrsiyay? Yane' dlres'e'n ku dlgotln Azerbaijan hazlr dlbe' heykele' Le'nin hilde, wana beri gls'ka zlnclr avitline stu'ye' wi, ew erde'ra kls'andln. Wan x'e'nexaze'n ku dlgotln Azerbaijan dlxwaze Partiye' Kommu'nistiye' bide hildane', wana beri gls'ka aglr ser ve' partiye'da anin. Yani wan kesan, ku dlgotln, Azerbaijan gliiye' azaye' tine ser zlmame' xwe, wana bi xwe plrs pe's'ta kls'andln,

weki TRSS be' hedim krlrne'. Le' mene c' bu'? Mene ew bu', weki qelfe qafseqete'n ermeniyen dunya bi vlrvlzava tiji krlrn, weki Azerbaijan gelek pe's'ta dlc'e', pas'e' ewe' dunya musulmantiye' blgine hev, we' dunya xac'perestiye' te'ke nava qeziyaye'. Pas'e' xwede'glravi ermeniyey Qerebaxa C'iya te'ne ze'randln. Gelo ew "pe's'ikare'd" ermeniyey iro ge mltale nakln nava hevte' salida c' ze'randln anine hlm sere' gele' Azerbaijan, hlm sere' kurdan? Sala 1937-a kurd ze'randln, nefi krlrn, s'andln re'spu'blike' Asiya Navin u' des'te' Qazaxstana be' sero-blq. Sala 1947-a disa kurde'n belengaz jil c'iyey kal-bavan rakrlrn. Le' sala 1989-a bi mesela Qerebaxa C'iyara glre'dayi disa dest avitline

teleq res'iyey'. Icar ser fenfe'le' wan, xllta dille' wani res' hate klvs'e'. 200 hezar azerbaycani talan-tajan krlrn, bi dehava qlr krlrn, ru't, c'awa dlbe'n tezi-pe'xas berdan derxltln u' pe'raji kurd. Ve' mesele'da ji wana delk-dolavi krlrn. Kurd krlrn du para. Kurde'n musulman, kurde'n e'zdi. Gotln musulman musulmane, c' i azerbaycan c' i kurd, musulmani herame, rabln, he' deste' me xwinxwera, me qetlikara, me s'erbaza neghlis'tiye' we' male' xwe, hale' xwe blhe'ln herln. Aha 20 hezar kurde'n musulman disa ser ave' ketln... Yeke dirok heqiye nade neheqiye', yek ji kal-bavan gotine: "Xwina neheq erde' namine".

Ahmede' HEPO

REDAKTOR Ahmede' HEPO

ENDAME'N RE'DAKSIYAYE': Adile' CEMAL (dewsglrtiye' re'daktor). Baxls' HUSE'YNOV Bayrame' FETI E'lmira HESANOVA Huse'yn KURDOGLI Kamile' EKBER S'amile' SELIM S'amo ARIF

Rojname li komite'ta wes'andina Dewlete' ya Re'spu'blika Azerbaijaney hatiye klvs' krlne'. Destu'rname N 291

Индекс: 66976

Гижмәти 50 гәпик.

ТЕМБЕ N1026

Navnls'ana re'daksiyaye': 370604, Baku', soqaqa Gara S'ehera 7-a, 35

Унван: 370604, Бақы, 7-чи Гара Шәһәр күчәси 35

«Голос Курда». Адрес редакции:

370604, Баку, ул. Черногородская, 35
Rojname li nes'ryata «SABAH»e' bi kamputere're' te' berevklrin u' li c'apxana nes'ryata «Azerbaijan»e' te' wes'andln. Jmar: 3000

Xwendevane'n delal! Isal, sala 1992-a, 60 saliya akade'mike' eyan Nadire' Kerem Nadirov xlltm bu'. Navgina C'anda Kurd "Ronayi" u' rojnama "Denge' kurd" bi dlleki berltan tevi ve' sersaliye' bu' u' ew piroz klr. Em we' pirozname' raberi xwendevanan dklm. KEK NADIR! Zarotiya We nava rev-beze'da, ciwantiya We nava dljwariye'da derbaz bu'ye, le' ahaltiye We nava nerehetbu'ne'da gav dide. Zarotiye'da jil vi aliye c'eme' Erez, jil pe's'beri c'iyaye' kurdaiy heri hlzklri

Bele', nava tariya zeminda, nava s'everes'a wededa We blru'sk veda, hu'n bu'ne c'ira pe's'in ve'ketln, pey We jil desta Qazaxstane' jil meydana nefiklrlne', bi dehana, bi sedana kec'-xorte'n kurdan xwe ronaya xwendina We glrtln u' pe' avitline riya emlr. We' s'even xwe krlne'roj, rojen xwe krlne' s'ev, bi hezar dljwariyava institu't xllaz klr, hu'n s'andline gundeki du'ri tari, c'awa dergdar.

(Peyhatin ru'ye' 2-a)

ZIMANE KURDI BIN DU BANDU'RADA

DI ve' mlaqale'da eme' weke zanebu'na xwe c'end mltale'n xwe tomerikin u' hal-rews'a zlmame' kurdiye iroyin bldne klvs'e'. Iro il her c'ar perc'e'n Kurdstane' u' il re'spu'blike' Tlfada Sovye'tiye'ya bere' hale' zlmame' kurdi dl gelek derecada bawer blki yeke. Berl her tlt'si il tu ciya bl zlmame' kurdi mektebe'd navin tunenln, xe'ni il c'end sehete' "Zlmame' kurdiye" ku il Gurcistane' Ermenistane' Azerbaycane' u' Kazaxstane' derbaz dlbIn. He' em we' nabe'jIn, ku il gelek ciya plrtu'ke'n dera, usa ji il tu dera kadroye'n zlmame' kurdi naye'ne hazrlrlIn.

Eyane iro kurd il gundan u' il bajaran dljin. Ligundan daylk zarara bl kurdi qlse dklIn u' ew bl ruhe' kurdi mezln dlbIn. Ev zarana heta-hetaye' zlmame' de' ji bir nakIn u' tu caran il ser mltala - "ez kurdlm, kurd ninlm" naseklInIn. Du dlIt bal wana pe's'da naye'. Ev zare' ha emrda blge'he'jIne c'l derece', ji, we' bl ruhe' xweva blminIn c'awa kurd.

Qlsmeki zaren kurdaye dIn dl male'da bl zlmame' biyani, meselen tlrki, farsl, erebi, ermeniki, azeri qlse dklIn. Plraniya wana il bajaran dIjin. De' u' bave'n ku il bajaran dljin bl zarara bl kurdi napeylvIn. Ji wana plrsine', c'lma hu'n usa dklIn, dlbe'jIn ku, em dltrsln pas'wextiye' bona zaren me dljwari pe's'da be'.

Em ji bajaranIn. Me il mal zaren xwera bl zlmame' dIne' dlpeyvIn, le' em zuttreke' ji ve' riy a nerast wegeriyan. Naha zaren me xe'ni zlmame' de', bi du zlmame'd dIne'va ji rInd qlse dklIn.

Helbet, zare'd ku malda tene' bl kurdi qlse dklIn eyane we' dlbIstane'da zor zehmet blkl'sInIn. Seba ve' kare' goti zlmame' de' naye' qedexe klrlne, le' pe'wis'te bl zarara mlju'l bi, wana hini zlmame' biyani blki.

Le' goti em il vlra du mesela birneklIn:

1. Zare'd dl atmosfere'ra zare'd biyanida dljin.

2. Zare'd dl atmosfere'ra zare'd kurdanda dljin.

Zare'n ku destpe'dklIn xeberdlIn, goti wana hini zlmame' de'ki. Naha il Tirkiye' wexta em van re'zan dlnvlsln ber pencera mera zare'd kurdaye 2-3 sali pey daylke' n xwe dlrevIn u' gazi dklIn: "Anne', anne'" Daylk ji

bersive'n wan bl tlrki dldIn. Hela em we' yeke' nabe'jIn, weki hIne de'-bav blqureti zare'n xwera kurdi xeber nadIn. Ewana xwe kubar dljmarInIn. Le' merlve'n ha nlzanIn, weki ewana gele' xwera mlxenetiye' dklIn.

Zare'd ku atmosfere'ra mltete'd dIne'dane hale' wana, ji aliye' zanebu'na zlmame' kurdiida daha xlrabe. Li vlrl tlr's boy zlmame' biyani tune u' lema ji goti de'-bav heq-neheq il mal bl kurdi qlse blklIn.

Zare'd dl nava biyaniyada mezln dlbIn de' u' bave'n wan bl wanra kurdi xebenedane', ev zarana kurdi nlzanIn u' mezln bu'ne' plrsek ber wan dIseklne: "Em kine?". Le' wexte' ji wana dlplrsi: "Tu, kiyi?" Ewana dlbe'jIn: "De' bave' mIn kurdlIn." Aha derte' weki ev kes bl xwe ji nlzane ew kiyi?Ew emrda rasti heqi u' neheqiye' te'. Ew ser gotIna xwe s'erm dlke. De'-bavno, were'n em wede'da usa blklIn, weki pas'wextiye' ewlade'n me poside nebln. Yek ji meri nlzane c'erxa feleke' we' c'awa blzvre? Ji aspe'kta psikolojik ji eva hukumeki plr mezln il ser merlva dlhe'le. De' bav kurdlIn le' zar ji ber nezanbu'na zlmame' de' naye'jIn: "Ez kurdlm". Pas'e' ji slsIlela duda ida ne kurdi zane, he ji xwe kurd hesab dlke. De'-bavno, hela dor bere' xwe blne'he'rlIn, blne' bl vi avayi me c'lqas kurd unda klrlye.

Li Bakuye' ji, Il Ye're'vane' ji, Il Tibilisiye' ji, Il Qazaxstane'ji, Il Tirkiye'ji me ditiye, blhistiye, weki wexta hIne zar dlxwazIn kurdi xeberdlIn, c'ave'n dayike'n xwe dIne'he'rlIn, gelo ewe' destu're' blde, yani na.

Iro qedexa yekemin il ser zlmame' kurdi ya dewleta dominante, ya duda ya de' u' bavane. Ev de' u' bavana gereke' blzanbln, weki ev bandu'ra ku wana danine u' datInIne ser zlmame' kurdi, seba gele' kurd ji je'nosIta Helepce'ji glrantIre.

De' u'bave'n kurd! Iro hu'n zaren xwera xebenedane' diroke'da c'lqas s'ehide'n Kurdlstane' hene, hu'n ruhe' wan nerehet dklIn, gele' xwera xeyanetiye' dklIn. U' ev nemamiya diroke'da ji hemu' nemamiya xlrabtIre. Pe'dagoge' ru'sayi mezln K. U's'inski dl plrtu'ka xweye "Zlmame' welat'da hela sedsaliya XIX dInvlse;" U' ji we' zordariye' be'tews'etlr tu tlt'st tune, gava mirata kal-

bavan ji gel dIstInIn. Hemu' tlt'sti ji gel blstInIn, we' dewse' disa tljike, le' zlme'n je' blstIrlIn, ewe' ida wi c'e'neke. Gel dlkare hetani wetene' nu' ji c'e'ke, le' tu c'ara nlkare zlmin c'e'ke. Zlmame' ser zare' gel mlr, usane gel ji pe'ra mir."

DI diroka me tlt'stek boy me zelale, weki hema ru'ye' nezanbu'na zlme'nda kurda gelek ewlade'n xweye eyan ser naye'n mltete'n dIne' unda klrlye. Bele' akade'mik I.Orbe'li he' wede'da ev yek texmin klrlye u' daye klvs'e' weki evi geli ewlade'n xwe bln naye' iraniya, tlrka, ereba, ermeniya unda klrlye, wana c'awa helbestvane'd eyan, dengbe'j u' c'awa seresker diroka gele' mayin xemllandIne. Gelek ewlade'g kurda bu'ne nlviskar, filosof, ulmdar, we'neke's'e'n gele'n dIn u' wi gelira xIzmet klrlne.

Dlbe ronakdar u' hlIbestvane'n ji A.Xani mezInItr hebu'ne, le' xwe kurd hesab neklrlne u' lema ji ji diroka kurd hatIne paqls'klrlIn u' bu'ne ewlade' daylkeke dIne'. Iro em hene zlmame' meyi dewlemend heye u' ewlade'n kurda xwina sor hlIdIs'InIn bona mera bejIn: "Kurd"! Le' weki zlmame' me tunebe, eme' bl c'l izbat blklIn weki em kurdlIn, yane' na... Kovar u' rojname'n me, her kurdek goti eve' proble'me' tu wexta bir neke.

Kutasiye'da em dlxwazIn c'end glliye' s'aire' DaxIstane'yi bl nav u' deng Rasu'l Hemzetov binIne ber c'avan Ew dl plrtUka xweye "DaxIstana mIn"da dInvlse, weki careke' ez ji welate' dereke wegeriyan, dayik hate bal mIn u' plrsi: -Te kure' mIn dit? -Bele'. De' s'a dlbe, pas'e' dlplrse: -We hevra xeberda? -Bele'. -We bl zlmame' me xeberda. -Na me bl alikariya werge'r xeberda.

We' gave' dayik dlbe': -Usane ew ne kure' mIne, kure' min zu'va mliye.

TAMARA REFO.

KAL_BAVAN GOTINE:

De' medresa zaraye.

De' stu'na male'ye.

Merlv me'rxas dlbe, Kubar nabe.

Meri heye ye' dIlane,

Meri heye ye' zlkane.

Me'r heye meriya ru' spi dlke,

Meri heye meriya ru' res' dlke.

Milet boy meriya kaniya Qulbe'ye.

Milet ku hev neglrl,

Ew minani noka ser dlhole'ye, xwexwe c'omaxek le' meneye.

Rast be'je, c'ave mIn blre'je.

Wexta aqll heye s'eriya,

C'lma dlci ber deriya,

Xwe ru'res' dlki nav meriya.

JIne' dlklr,

Diwar qulklr.

JIne' dil klr,

Diz tljl ru'n klr.

JIn ji heye,

Jlnkok ji heye.

Qenci jl c'iya glrantIre,

Xlrabi jl c'iya mezintIre.

Allahve'ren Hesenov sale'd 30-i le nehiya Lac'ine derse'n zlmame' kurdi daye. Naha ji ew il gunde' xwe derse'n zlmame' kurdi dIse. Ew helbestan dInvlse. Em van herdu helbestan bl lewze' wi dlwes'inIn.

C'IYA

Ez kurmanclm il c'iyar, Em le'dlxlIn ne'c'iran Her dor ware' bapiran, Hu'n, warge'n me, s'eklrlIn.

Kani plre u' sare, RInd sing, nahal, rInd ware, Tlji pez u' deware, C'lyaye'n me plr glrlIn.

"Is'ikli" bo me yare, Nale' cennet diyare. Lawe'n bl Hesp siware, Dlle'n kec'an s'a klrlIn.

Ez kurdlm, ez me'rxaslm, Ez il c'iyar dlIxaslm. Ez naye' xwe dexwazlm, Ji c'iyar jan hlIglrlIn.

DUMEQESK

Bahare, c'u' berf u' c'em, Were -were dumeqesk, Blbe be me tu hemdem, Were- were dumeqesk.

He'lin veglrl te je mu', Kllam blstre' zu'-zu', Hatine te bu'ye, bu', Were-were dumeqesk.

Emi te plr dlxwazIn, Metlrs va mal, va rojIn. Denge' te dlI awazIn, Were-were dumeqesk.

DEST DIRE'JIYA DUJMIN

Ez rojnaman dlxwinlm,

Ber c'ave'n xwe dlbInlm-

Cawa les'kere' glran,

Kurdlstan klrlIn we'ran...

Disa les'ker kls'andIn,

Gund u' bajar leqandIn.

JIn, kec' u' zare'n kurdan.

DlbInlm bu'ne de'ran.

MlrlIn, yan man be' guman,

C'lqas zane, ulumdar,

Mane be'war be' sltar.

Naha zaroke'n kurdan,

Mane nav top - tIflIngan.

Unda bu'n emre' s'IrlIn,

S'ev u' roj ew dlglrlIn,

Fas'istan dest dlre'jIn.

Xwina kurdan dire'jIn.

C'lqas kurde'n be' gune,

Naha zIndane' mane.

Ey blraye', be' gune

Zulum erde' namine.

We' hlIs'e'n ewan zindan,

S'abIn hemu' il cahan!

RARIYE' HEMID.

C'IMA BINDESTIN

Mad, kardox, KurdlIn, DlzanIn merdlIn... Qureti berdlIn, C'lma blndestIn?

Raste me'rxwasIn AzadixwazIn, As'lti dlxwazIn, C'lma blndestIn?

Derde' me glran, Welat bu' talan. Serbesti-derman... C'lma blndestIn?

S'e're' kurd kani? Qazi, Barzani? Kurdlstan, c'ani? C'lma blndestIn?

Qasimlo kus'tIn, Kurd se'wi his'tIn, Neyar fas'istIn, C'lma blndestIn?

XebathIz, karkar, S'ores'ver, s'erkar, Gelekin serkar, C'lma blndestIn?

Hevra s'er klrlIn, Nan, av jehr klrlIn, Em hev nagrlIn. Loma blndestIn, Naha blzanbln, C'lma blndestIn? Adile' Cemal KURMAD.

"ДӘНГЕ КҮРД" МӘНИМ КҮРД ГӘЗЕТИМ

Мәним күрд гәзетим, дүдүм сәсини

Дүнәнын ән ләтиф тәрәнәсини!

Мәни мәнә гәјтар, јохса пучам мәң,

Ичимдән сынмышам, учулмушам мәң.

Мән өзүм өзүмдән узаг дүшүмшәм

Данмышам, дәнмүшәм дәјишилмишәм.

"Шәргин рытсары"нын шанлы сәси ол,

Ојанан бир халгын сәркәрдәси ол!

Сәндән күч алачаг һәр күрд көрпәси

Күрдү овундурар, јалныз күрд сәси.

Ханијлә, Горанла танышдыр бизи,

Һәжарын дилиндә данышдыр бизи.

Јада сал бабамыз Сәләһәддини

Јыхаг дәрд дағыны, гәм сәрһәддини.

Бәрзани сәсиндән көрилсин чаһан:

"Азад олмалыды дәдә Күрдүстан!"

Сән һагсан, өзүнү һәмишә һаг сан.

Јатан гејрәтләри ојадачагсан!

Ол күрдүн идракы, әгли, зәкасы,

Гој сәнә јар олсун күрдүн дуасы.

Әли ЧӘЛИЛ

Кәлбәчәр рајону

Мәдәнијјәт тәгвими

24 феврал 1983. Парисдә күрд мәдәнијјәтини, тарихини, әдәбијјәтини өјрәнән мәркәз. Күрд институту јарадылмышдыр. Күрд муһачирләринин вә франсыз күрдшұнасларынын тәшкил етдикләри институтун нәздиндә бөјүк китабхана, филмләр вә слайдлар сахланылан фонд фәалијјәт көстәрир. Институт тәрәфиндән алман, испан, инкилис, франсыз, италјан, күрд вә түрк дилләриндә ајда ики дәфә хұсуси бүллетен бурахылыр. "Моталәт курди" ("Күрд тәдгигатлары") 5 дилдә - әрәб, фарс, түрк, инкилис, франсыз дилләриндә нәшр едилir. Тәдгигатлар әса-

сән күрд проблеминә һәср олунур. Институтун тә"сис етдији "Хеви" ("Үмид") журналы күрд дилинин курманчи, сорани вә заза диалектләриндә материаллар - әдәби нумунәләр, публицистик әсәрләр вә с. дәрч едир. Институтун нәздиндә күрд муһачирләринин ушаглагы үчүн хұсуси күрд дили дәрсләри кечилир. Института Түркиядәки күрд һәрәкәтинын көркәмли хадими, ихтисасча физик олан К е н д а л Н е з а н рәһбәрлик едир.

Һазырда Франсанын Сорбон университети күрдшұнаслыгын елми мәркәзи сајыла биләр. Бурада

ачылымыш күрд дили вә әдәбијјәти бөлмәсиндә күрд тәләбәләри тәһсил алып, ана дилинин грамматикасыны өјрәнир, күрд әдәбијјәтини арашдырмагла вә тәдгиг етмәклә мәшгул олурлар. 1970-80-чи илләрдә университетин бир-баша иштиракы илә "Күрд милли һәрәкәти", "Дәвләтсиз халг: күрдләр вә Күрдүстан" вә с. кими самбаллы әсәрләр һазырланмыш вә нәшр олунмушдур. Сорбон университетиндә чалышан күрдшұнасларын ичәриндә күрд халгына тәмән-насыз хидмәт көстәрән көркәмли мутәхәссис, күрд проблематикасына аид күтләви елми ишләрин му-

әллифи Чојс Блаунун адыны хұсуси илә гејд етмәк лазымдыр. ***

70-чи илләрдән Алманија-нын һәтә институтунда күрд ичтимаи-сијаси хадими Небазын рәһбәрлији илә күрдшұнаслыгдан бәһс едән хұсуси семинарлар фәалијјәтә башламышдыр. Һамбургдакы Алман Шәргшұнаслыг Институтунун әмәкдашы Франс Ерхардын "Күрдләр вә Күрдентум" соргу китабы (1986) алман күрдшұнаслыгында көрүнән јерләрдән бирини ту-тур. Китабда күрд тәшкилатлары, ичтимаи-сијаси хадимләри һаггында кениш мә"лумат топланмышдыр.

